

Una biografia de Karl Marx

Karl Marx nasqué el 5 de maig del 1818, a la ciutat de Trèveris a la Prússia renana. La seua família era hebrea, però es convertiren al protestantisme el 1824. La família era petit-burgesa; el seu pare era advocat. Després de graduar-se en un Gymnasium (escola superior) de Trèveris, Marx ingressà en la universitat, primer a Bonn i després a Berlin, on estudià lleis, i es graduà en història i filosofia. Acabà els seus estudis universitaris el 1841, quan presentà una tesi doctoral de la filosofia d'Epicur. Aleshores Marx era un idealista hegelianista. A Berlin formà part del cercle d'«hegelians d'esquerra» (amb Bruno Bauer i d'altres) que cercava de treure conclusions atees i revolucionàries de la filosofia de Hegel. Ludwig Feuerbach començà a criticar la teologia, particularment després del 1836, i començà el seu capgirament al materialisme, que el 1841 obtingué l'hegemonia de la seua filosofia (*L'essència del cristianisme*).

Després de graduar-se a la universitat, Marx passà a Bonn, amb l'esperança de fer-s'hi professor. Però la política reaccionària del govern féu que Marx abandonàs la idea d'una carrera acadèmica, després que Ludwig Feuerbach hagués perdut la seua càtedra el 1832 (i no se li permeté el retorn a la universitat fins el 1836); i el 1841 el govern havia prohibit al jove professor Bruno Bauer de fer classes a Bonn.

Al començament del 1842, uns burgesos radicals de Renània (Colònia), que tenien contactes amb els hegelians d'esquerra, fundaren un diari oposat al govern prussià, anomenat *Rheinische Zeitung*. Marx i Bruno Bauer foren convidats a ésser-ne els principals contribuïdors, i l'octubre del 1842 Marx esdevingué editor en cap i passà de Bonn a Colònia.

La tendència democràtica i revolucionària del diari es féu més i més pronunciada sota la direcció de Marx, i el govern de primer imposà la doble i la triple censura del diari, i després l'1 de gener del 1843 la suprimí. Marx es veié forçat a abandonar la direcció abans d'aquella data, però la seua renúncia no salvà la publicació, que cessà el març del 1843. Dels principals articles amb els quals Marx contribuí a la *Rheinische Zeitung*, Engels assenyala un article de la situació dels pagesos de la vinya de la vall del Mosela. Les activitats periodístiques de Marx el convenceren que no era prou familiaritzat amb l'economia política, i es dedicà gelosament a estudiar-la. (Veieu: Articles de Marx per la *Rheinische Zeitung*)

El 1843, Marx es casà, a Kreuznach, amb una amiga de la infància amb qui s'havia promès quan encara estudiava. La seua dona provenia d'una família burgesa de la noblesa prussiana, i el seu germà gran fou ministre d'Interior de Prússia durant un període extremadament reaccionari; 1850-58.

L'autumni del 1843, Marx anà a París per tal de publicar un diari radical de l'exterior, juntament amb Arnold Ruge (1802-1880). Tan sols aparegué un número d'aquest diari, *Deutsch-Französische Jahrbücher*. La publicació fou suspesa degut a la dificultat de distribuir-la secretament a Alemanya, i per desacords amb Ruge. Els articles de Marx d'aquest diari mostraven que ja era un revolucionari que defensava «la crítica implacable de tot quant existeix», i particularment la «crítica com a arma», i cridava a les masses i al proletariat.

També el 1843, Feuerbach escrigué els seus famosos *Principis de la filosofia del futur*. «Hom ha d'haver experimentat per un mateix l'efecte alliberador» d'aquests llibres, escrigué posteriorment Engels. «Nosaltres [és a dir, els hegelians d'esquerres] esdevinguèrem tot d'una feuerbachians».

El setembre del 1844, Friedrich Engels arribà a París per uns dies, i d'aleshores ençà fou l'amic més íntim de Marx. Poc després de la trobada, Marx i Engels treballaren plegats per produir la primera obra madura del marxisme — La ideologia alemanya. En aquesta obra, principalment produïa en resposta al materialisme de Feuerbach, Marx i Engels posaren els fonaments del Marxisme amb la concepció materialista de la història, i trencaren amb l'idealisme de l'esquerra hegeliana amb una crítica contra Bruno Bauer i Max Stirner. «Els filòsofs tan sols han interpretat el món de diverses formes»; citava Marx en un resum pel principi del llibre, «la clau és *canviar-lo*».

A mitjans i a les darreries dels anys 1840, tant Marx com Engels prengueren un paper actiu en la vida dels grups revolucionaris de París (d'importància particular aleshores era la doctrina de Proudhon), que Marx esmicolà a la seua Misèria de la filosofia (1847).

Sota la petició insistent del govern prussià, Marx fou expulsat de París el 1845, considerat per tots dos governs un revolucionari perillós. Marx aleshores anà a Brussel·les. A la primavera del 1847 Marx i Engels s'uniren a una societat secreta de propaganda dita la Lliga Comunista. Marx i Engels prengueren un paper predominant en el Segon Congrés de la Lliga (Londres, novembre del 1847), a petició dels quals elaboraren el Manifest comunista, que aparegué el febrer del 1848. Amb claredat destacada, aquesta obra resum una nova concepció del món basada en el materialisme. Aquest document analitza l'esfera de la vida social; la teoria de la lluita de classes; les tasques dels comunistes; i el paper revolucionari del proletariat—els creadors d'una nova societat comunista.

En esclatar la revolució del febrer del 1848, Marx fou expulsat de Bèlgica. Tornà a París, on, després de la revolució de març, anà a Colònia, Alemanya, on la Neue Rheinische Zeitung s'hi publicà de l'1 de juny del 1848 al 19 de maig del 1849 amb Marx com a editor en cap. La victoriosa contrarevolució de primer instigà procediments judicials contra Marx (fou citat el 9 de febrer del 1849), i després l'expulsà d'Alemanya (16 de maig del 1849). De primer Marx anà a París, on de nou fou expulsat després de la manifestació del 13 de juny del 1849, i aleshores anà a Londres on visqué fins a la mort.

La vida de Marx com a exiliat polític fou extremadament difícil, com demostra clarament la correspondència entre Marx i Engels. La misèria pesà fortament en Marx i la seua família; si no hagués sigut per l'ajut financer constant i desinteressat d'Engels, Marx no sols no hauria pogut completar el Capital sinó que hauria patit inevitablement la fam i la desnutrició.

El reviscolament dels moviments democràtics a la darrera dels anys 1850 i 1860 allunyà Marx del treball polític. El 1874 (28 de setembre) es fundà a Londres l'Associació Internacional dels Treballadors — the First International. Marx fou el cor i l'ànima d'aquesta organització, i l'autor de la seua primera crida i d'una munió de resolucions, declaracions i manifestos. En unir al moviment obrer a diverses formes de socialisme no-proletari (Mazzini, Proudhon, Bakunin, el sindicalisme liberal britànic,

les desviacions dretanoses de Lassalle, etc.), i en combatre les teories de totes aquestes sectes i escoles, Marx elaborà una tàctica uniforme per la lluita proletària de diversos països (Veieu els escrits de Marx per a la Primera Internacional).

Després de la caiguda de la Comuna de París (1871) — de la qual Marx donà una anàlisi materialista ben dibuixada d'aquests fets a La guerra civil a França, 1871 — i de l'escissió de Bakunin a la Internacional (Veieu el conflicte de Marx amb Bakunin), l'organització ja no podia existir a Europa. Després del Congrés de Den Haag de la Internacional (1872), el Consell General de la Internacional havia jugat el seu paper històric, i ara deixava pas a un període d'un desenvolupament molt més gran del moviment obrer en tots els països del món, un període on el moviment va créixer en amplitud, i on s'hi formaren partits obrers i socialistes de masses en els estats nacionals individuals.

La salut de Marx fou minada per la seua feina esgotadora en la Internacional i en l'encara més esgotadora tasca d'escriure i d'organitzar. Continuà la feina de remodelar l'economia política i de completar el Capital, i per fer-ho recollí una gran quantitat de nous materials i estudià una sèrie de llengües (rus, per exemple; Marx era del tot fluid en alemany, francès i anglès). Amb tot, la manca de salut l'impedí de completar els darrers dos volums del Capital (que Engels aplegaria posteriorment a partir de les notes de Marx).

La dona de Marx es morí el 2 de desembre del 1881, i el 14 de març del 1883, Marx traspasà pacíficament en la seua butaca. És soterrat prop de la seua dona al Cementiri de Highgate, a Londres.